

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

ÎNCHEIERE

12 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță,
Vladimir Timofti, Iuliana Oprea

examinînd cererea de revizuire înaintată de Ghetmanet Alexandru, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Nataliei Ghetmanet împotriva lui Ghetmanet Alexandru, Ghetmanet Fiocla, Milețchi Alexei, Florea Mihail privind recunoașterea nulității parțiale a contractului de vânzare-cumpărare din 20.09.2003, a contractului de donație din 02.10.2003 și a contractului de vânzare-cumpărare din 23.09.2011, și cererea reconvențională depusă de Milețchi Alexei împotriva Nataliei Ghetmanet privind evacuarea,

împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 05 martie 2014,

C O N S T A T Ă :

La 16.06.2010 reclamanta Ghetmanet Natalia s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghetmanet Alexandru, Ghetmanet Fiocla, Milețchi Alexei, Florea Mihail solicitînd nulitatea în parte a contractului de vânzare- cumpărare a apartamentului nr.5 din str. Mateevici, 47, mun. Chișinău, în partea excluderii pe Fiocla Ghetmanet cu calitatea de cumpărător, recunoscînd în această calitate pe Ghetmanet Natalia; a declara nul contractul de donație a apartamentului dat, încheiat între Fiocla Ghetmanet și Alexandru Ghetmanet la 02.10.2003; a declara nul contractul de vânzare cumpărare a ap. 5 de pe str. Mateevici, 47, mun. Chișinău, încheiat la 23.09.2011 între Ghetmanet Alexandru și Milețchi Alexei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, cu pîrîtul Alexandru Ghetmanet s-a aflat în relații de căsătorie în perioada din 01 octombrie 1999 pînă la 01 octombrie 2007. La 20.03.2000 s-a născut fiica Ghetmanet Patrisia. La data de 20.08.2002 mama reclamantei E. Zinenco a procurat o locuință pe str. Mateevici, 47, ap. 1, mun. Chișinău, dar în luna august 2003 reclamanta a aflat, că se vinde apartamentul vecin nr.5. Împreună au decis să procure acest apartament pentru a majora spațiul locativ, dar o parte să fie replanificată cu schimbarea destinației ca încăpere nelocuibilă pentru a amenaja un oficiu pentru pîrîtul

Alexandru Ghetmaneț, pentru firma lui. Tratatativele privind cumpărarea ap.5 din str. Mateevici, 47, mun. Chișinău au fost între Natalia Ghetmaneț și mama proprietarului locuinței Mihail Florea - Lidia Florea. Pentru cumpărarea apartamentului a fost achitată o arvună în mărime de 500 dolari SUA. Pentru autentificarea contractului de vânzare-cumpărare, reclamanta a discutat prealabil cu notarul Andrei Șumcov, care cunoștea că locuința va fi procurată pentru familia Nataliei și Alexandru Ghetmaneț. Deoarece data întocmirii contractului a fost stabilită pentru 20.09.2003, dar tot în aceasta zi urma să fie pregătită masa pentru serbarea zilei onomastice a mamei reclamantei, pentru încheierea contractului la notar s-a prezentat Alexandru Ghetmaneț, căruia reclamanta i-a dat anticontract prealabil, încheiat cu proprietarul locuinței nr. 5 de pe str. Mateevici, 47, mun. Chișinău, Florea Mihail.

Mai târziu, în vara anului 2007, a aflat, că în aceasta zi contractul a fost încheiat pe numele mamei lui Alexandru Ghetmaneț - Fiocla Ghetmaneț. Pentru cumpărarea apartamentului nr.5 banii în mărime 8 500 dolari SUA (500 de dolari au fost date ca arvună) au fost împrumutați. Ea cu mama sa au solicitat contractul încheiat, însă Alexandru Ghetmaneț a declarat, că contractul se află la Oficiul Cadastral pentru înregistrare.

Susține că încăperile de pe str. Mateevici, care aparțineau cu drept de proprietate reclamantei și mamei reclamantei, inclusiv și apartamentul nr.5 procurat de la M. Florea, au fost reparate și replanificate într-o locuință pentru familia soților Ghetmaneț. Conflictul în familia Ghetmaneț a apărut atunci când reclamanta a aflat, că apartamentul cumpărat este averea personală a soțului: reclamanta a aflat, că la 20.09.2003 ca cumpărător în contractul de vânzare-cumpărare a fost indicată mama pîrîtului Fiocla Ghetmaneț, care peste două săptămîni, la 02.10.2003, i-a donat locuința fiului Alexandru Ghetmaneț. La 01.10.2007 căsătoria soților Ghetmaneț a fost desfăcută. În continuare, acest apartament prin contractul de vânzare-cumpărare din 23.09.2011 pîrîtul Alexandru Ghetmaneț a vîndut lui Alexei Milețchi.

Alexei Melițchi pe parcursul examinării cauzei în fond, s-a adresat cu cerere reconvențională către Ghetmaneț Natalia privind evacuarea din spațiul locativ.

În motivarea acțiunii, a indicat că în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 6587 din 23 septembrie 2011, a procurat de la Alexandru Ghetmaneț apartamentul nr.5 de pe str. Mateevici, 47, mun. Chișinău, motiv din care a cerut evacuarea Nataliei Ghetmaneț cu membrii familiei din locuința dată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 05 martie 2013, acțiunea intentată la cererea depusă de către Ghetmaneț Natalia a fost admisă integral, fiind dispusă recunoașterea nulității parțiale a contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului nr.5 din str. Mateevici, 47, mun. Chișinău, încheiat la 20.09.2003 între Mihail Florea și Ghetmaneț Fiocla și a recunoscut ca părți ale contractului din 20.09.2003 în calitate de vînzător Mihail Florea și în calitate de cumpărători Ghetmaneț Alexandru și Ghetmaneț Natalia; a recunoscut nul contractul de donație a apartamentului nr.5 din str. Mateevici, 47, mun. Chișinău, încheiat la 02.10.2003 între Fiocla Ghetmaneț și Alexandru Ghetmaneț; a recunoscut nul contractul de vânzare-cumpărare a ap. 5 de pe str. Mateevici, 47, mun. Chișinău, încheiat la 23.09.2011 între Ghetmaneț Alexandru și Milețchi Alexei. Cererea reconvențională depusă de către Melițchi Alexei a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărîrea instanței de fond, Ghetmaneț Alexandru și Melițchi Alexei au contestat-o cu apel, solicitînd admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 05 martie 2013 și emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea intentată la cererea Nataliei Ghetmaneț să fie respinsă ca fiind neîntemeiată, iar cererea reconvențională depusă de către Melițchi Alexei să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2013 a fost respins apelul declarat de Ghetmaneț Alexandru și Melițchi Alexei și menținută hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 05 martie 2013.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 13.12.2013, Ghetmaneț Alexandru, Ghetmaneț Fiocla și Milețchi Alexei au contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2013 și a hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 05 martie 2013 și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii lui Ghetmaneț Natalia și admiterea cererii reconvenționale depuse de Milețchi Alexei.

Ghetmaneț Natalia a depus referință pe marginea recursului declarat, solicitînd recunoașterea acestuia ca inadmisibilă.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 05 martie 2014, a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Ghetmaneț Alexandru, Ghetmaneț Fiocla și Milețchi Alexei, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2013, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Nataliei Ghetmaneț împotriva lui Ghetmaneț Alexandru, Ghetmaneț Fiocla, Milețchi Alexei, Florea Mihail privind recunoașterea nulității parțiale a contractului de vânzare-cumpărare din 20.09.2003, a contractului de donație din 02.10.2003 și a contractului de vânzare-cumpărare din 23.09.2011, și cererea reconvențională depusă de Milețchi Alexei împotriva Nataliei Ghetmaneț privind evacuarea.

La 22.04.2014, Ghetmaneț Alexandru a înaintat cerere de revizuire a încheierii Curții Supreme de Justiție din 05 martie 2014, solicitînd admiterea acesteia, casarea încheierii a cărei revizuire se solicită și rejudecarea cauzei în ordine de recurs.

În motivarea cererii de revizuire, revizuentul a invocat temeiul prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, menționînd că prin răspunsul Procuraturii Generale nr. 36-9/12-57, i s-a comunicat că în urma efectuării investigației asupra faptului existenței în orgininal a recipisei de 500 dolari SUA, s-a stabilit că aceasta nu există.

Examinînd motivele invocate de revizuent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia că cererea de revizuire urmează să fie respinsă ca inadmisibilă, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. a) CPC al RM, după ce examinează cererea de revizuire, instanța poate emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Revizuirea este posibilă doar în cazurile în care sunt invocate și sunt probate circumstanțe, fapte ori evenimente, prevăzute de lege ca temeiuri, care sunt esențiale pentru relațiile în litigiu și de natură să influențeze soluția adoptată.

Drept temeiuri pentru revizuirea unei hotărîri irevocabile, de către legislator sunt definite cele conținute în art. 449 CPC și ele sunt indicate exhaustiv.

Pornind de la aceste cerințe, Colegiul relevă că revizuirea unei hotărâri date de către instanță este posibilă doar în cazul în care solicitantul, după devenirea irevocabilă a hotărârii, intră în posesia unui temei din cele prevăzute de art. 449 CPC. În același timp, acest temei trebuie să vizeze situația de fapt, care a fost obiectul examinării în instanța de fond, dat fiind că instanța de recurs verifică corectitudinea aplicării și interpretării de către prima instanță a normelor de drept material și procesual, în limitele materialelor din dosar și în limitele recursului declarat. Or, nu poate fi revizuită o hotărâre care elucidează o anumită situație de fapt, asupra căreia s-a pronunțat instanța de fond, prin prisma unui temei care caracterizează o altă situație.

Din textul cererii de revizuire, înaintate la 22.04.2014, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată că revizuentul solicită revizuirea încheierii Curții Supreme de Justiție din 05 martie 2014, iar temeiul invocat este lit. b) a art. 449 CPC.

Astfel, potrivit art. 449 lit. b) CPC, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Colegiul reține că, pentru a redeschide procesul pe temeiul prevăzut de art. 449 lit. b) CPC, este important ca circumstanțele sau faptele date, existente obiectiv pînă la data pronunțării hotărârii, să fie confirmate în fața instanței prin prezentarea unor probe concludente.

Legea, art. 449 lit. b) CPC, vorbește despre circumstanțe (fapte) necunoscute anterior petiționarului, dar întrucît examinarea fondului cauzei prezumă că instanța a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, este evident că o condiție esențială pentru admiterea revizuirii este că și instanței nu i-au fost și nu au putut fi cunoscute aceste circumstanțe (fapte). Pentru acest motiv de revizuire esențial este ca revizuentul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărârii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și că nu a avut posibilitatea de a le cunoaște, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire. Mai mult, revizuentul trebuie să demonstreze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Astfel, ca o condiție esențială de redeschidere a procesului pe acest temei este ca circumstanțele (faptele) să fi existat obiectiv pînă la data pronunțării hotărârii, ele urmînd a fi diferențiate de faptele noi apărute după pronunțarea hotărârii. Faptele noi apărute după darea hotărârii pot servi temei de adresare cu o nouă acțiune în judecată, dar nu ca temei de revizuire.

Circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire trebuie să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, în sensul că nu orice circumstanțe sau fapte necunoscute anterior pot servi temei de revizuire, ci doar atunci cînd sînt determinante pentru judecarea justă a cauzei, or aceste noi circumstanțe conduc după sine la apariția, modificarea sau încetarea raporturilor juridice dintre părțile în litigiu și deci sunt determinante pentru judecarea justă a cauzei.

În același timp, revizuentul trebuie să probeze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a

pricinii. Or, lipsa acestui suport probatoriu, ca element obligator al temeiului prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, decade sau lipsește revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

La caz, Colegiul conchide că revizuentul nu a probat nici într-un fel prezența acestui temei de revizuire.

Astfel, invocarea scrisorii Procuraturii Generale nr. 36-9/12-63, prin care se comunică că avocatul Vadim Colțov a prezentat doar copia recipisei și a acordului preliminar, iar orgininalele actelor respective nu sunt, nu poate fi reținut ca temei de revizuire în baza art. 449 lit. b) CPC. Or, scrisoarea în cauză este eliberată la 02.02.2012, adică în timpul examinării pricinii și respectiv era cunoscută revizuentului.

În context, instanța de revizuire conchide că Ghetmanet Alexandru nu a probat nici într-un fel prezența acestui temeiuri de revizuire.

În același timp, Colegiul reține că revizuentul solicită revizuirea încheierii Curții Supreme de Justiție prin care recursul său a fost declarat inadmisibil.

Deci, instanța de recurs doar s-a limitat la constatarea lipsei temeiurilor admisibilității recursului. Respectiv, revizuentul urma să invoce în sprijinul temeiului de revizuire argumente ce vizează temeiurile de admisibilitate.

Revizuentul nu a prezentat asemenea temeiuri, axându-se prioritar pe un înscris, care între altele era cunoscut la momentul examinării pricinii. Or, acest aspect ține de fondul litigiului, care însă nu poate influența soluția supusă revizuirii, anume din motiv că instanța de recurs nu reapreciază probele.

Totodată, Colegiul constată că revizuentul în cererea de revizuire a redat exact argumentele invocate și în cererea de recurs.

Potrivit jurisprudenței Curții Supreme de Justiție, la examinarea cererii de revizuire, instanța se limitează doar la aprecierea admisibilității temeiurilor de revizuire invocate.

În consecință, sub aspectul analizat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ conchide că circumstanțele invocate de revizuent drept temei de revizuire, nu se încadrează în cele exhaustiv prevăzute la art. 449 CPC.

Prin cererea – obiectul prezentei ședințe, revizuentul nu a prezentat nici unul din temeiurile conținute în norma indicată.

Colegiul reiterează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova*).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata* (ibid., § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Roșca v. Moldova*, citată mai sus, § 25, *Popov nr. 2 vs. Moldova*).

Din considerentele menționate Colegiu consideră că prezenta cerere de revizuire nu poate fi admisă.

Astfel, Colegiul conchide că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, or retractarea neîntemeiată a unei hotărâri judecătorești irevocabile produce efecte grave pentru părți, întrucât se încalcă principiul stabilității raporturilor juridice, fiindcă unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea (art. 449 CPC) admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

În baza celor expuse și în conformitate cu art. 449, 451-453 din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire declarată de Ghetmanet Alexandru împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 05 martie 2014, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Nataliei Ghetmanet împotriva lui Ghetmanet Alexandru, Ghetmanet Fiocla, Milețchi Alexei, Florea Mihail privind recunoașterea nulității parțiale a contractului de vânzare-cumpărare din 20.09.2003, a contractului de donație din 02.10.2003 și a contractului de vânzare-cumpărare din 23.09.2011, și cererea reconvențională depusă de Milețchi Alexei împotriva Nataliei Ghetmanet privind evacuarea.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Vladimir Timofti

Iuliana Oprea